

רשומות

הצעות חוק

7 בפברואר 1995

2365

ד' באדר א' התשנ"ה

עמוד

חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה (תיקון), התשנ"ה-1995 297

מתפרסמת ביזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה (תיקון), התשנ"ה-1995

1. בסעיף 4 לחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984 (להלן - החוק) תיקון סעיף 4 העיקרי) -
 - (1) בהגדרת "מוצר חדש", אחרי "מוצר שייצורו" יבוא "או השימוש בו";
 - (2) בהגדרת "פיתוח", אחרי "קווי התכנית" יבוא "או בדיקתם".

ד ב ר י ה ס ב ר

"מוצר חדש" - מוצר שייצורו בדרך מסחרית יתאפשר כתוצאה מגילוי ידע, תהליכים או שיטות שלא היו ידועים או שלא היו נחלת הכלל;

"פיתוח" - יישום ממצאי מחקר או ידע אחר, בתכנית המכוונת לייצור מוצר חדש או לפיתוח תהליך חדש או לשיפור מהותי במוצר קיים או בתהליך קיים, לרבות גיבוש קווי התכנית, הכנת תכניות ומדגמים, בניית אב-טיפוס והפעלת דגם ניסוי או מתקן חצי-חרושת, ובלבד שהשלבים שלאחר בדיקת דגם הניסוי או הוכחת התהליך בתנאי ניסוי או הפעלת המתקן החצי-חרושת לא ייחשבו כפיתוח;

מוצע להרחיב את ההגדרה "מוצר חדש" באופן שתכלול גם פיתוח טכנולוגיות. בהגדרה הקיימת אין

מ ב ו א

החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה, התשמ"ד-1984 (להלן - החוק), נכנס לתוקף בינואר 1985. התיקונים המוצעים מתבססים על הנסיון שנרכש במשך שמונה שנות הפעלתו במסגרת לשכת המדען במשרד התעשייה והמסחר, כפי שגובשו על ידי ועדה בראשות המדען הראשי של משרד התעשייה והמסחר וכללה נציג מאגף התקציבים, שני נציגי תעשייה ואנשי לשכת המדען הראשי.

סעיף 1 הגדרות "מוצר חדש" ו"פיתוח" בסעיף 4 לחוק בנוסחם היום קובעות לאמור:

ס"ח התשמ"ד, עמ' 100.

- תיקון סעיף 16 2. בסעיף 16 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב) את הבקשה רשאי להגיש יצרן, ובמקרים מיוחדים באישור ועדת המחקר – גם מי שאינו יצרן.
- (ג) אישור לתכנית לא יינתן אלא אם כן הוכח, להנחת דעתה של הועדה, כי נעשו הסדרים נאותים להבטיח כי הייצור ייעשה אך ורק בישראל.
- (ד) הוראות סעיף קטן (ג) לא יחולו כאשר המענק ניתן לתכנית המבוצעת במסגרת הסכמים בינלאומיים לשיתוף פעולה במחקר ופיתוח תעשייתי בישראל צד להם."
- תיקון סעיף 17 3. בסעיף 17 לחוק העיקרי, במקום סעיפים קטנים (ב) עד (ד) יבוא:
- "(ב) ועדת המחקר לא תאשר תכנית אם התקיים בה אחד מאלה:
- (1) המבקש עומד לבצע אותה, על פי הזמנה של אחר, תמורת תשלום מלא או חלקי הניתן כנגד מתן זכויות בעלות, חלקית או מלאה, בידע או בייצור;
- (2) המבקש עומד לקבל לביצוע התכנית סיוע מהממשלה שלא לפי הוראות חוק זה, אלא במקרים ובתנאים שיקבעו השרים בתקנות, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת;
- (3) התכנית היא לביצוע מחקר שאושר כמחקר מדעי בהתאם להוראות חוק מס הכנסה (הטבות להשקעה בניירות ערך שתמורתם נועדה למחקר מדעי), התשמ"ד-1983.²

דברי הסבר

הסכמים לשיתוף פעולה במו"פ תעשייתי עם מדינות שונות בעולם. מאחר שהסכמי שיתוף פעולה מתבססים על פעילות משותפת (joint venture), בין חברות ישראליות וזרות, הכוללת לעתים קרובות גם הסכמים בדבר העברת ידע וייצור של המוצר בישראל ובחול, יש צורך ליצור את התשתית החוקית המתאימה לביצועם של הסכמים אלו.

מוצע לאפשר מתן סיוע לפעולות מו"פ גם כאשר הייצור אינו אמור להתבצע במלואו בארץ, זאת במקרים של שיתוף פעולה הנערך במסגרת הסכמים לשיתוף פעולה במו"פ תעשייתי בישראל צד להם.

סעיף 3 סעיף 17(ב), (ג) ו-(ד) לחוק בנוסחו היום קובע לאמור:

"אישור התכנית

17. (א)

(ב) ועדת המחקר לא תאשר תכנית –

(1) אם המבקש עומד לבצע אותה על פי הזמנה של אחר תמורת תשלום מלא או חלקי;

(2) אם המבקש עומד לקבל לביצוע התכנית סיוע בדרך של מענק, מהממשלה או מאחר, על פי דין או בדרך אחרת, שלא לפי הוראות חוק זה; השרים רשאים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לקבוע בתקנות דרכי סיוע נוספות לענין פסקה זו;

(3) אם התכנית היא לביצוע מחקר שאושר כמחקר מדעי בהתאם להוראות חוק מס הכנסה (הטבות

למעשה אפשרות לתמוך בפיתוח טכנולוגיה המביאה לייצור מוצרים אלא במוצרים עצמם בלבד. כמו כן, מוצע להרחיב את הגדרת "פיתוח" שבאותו סעיף, באופן שתכלול גם סקרי היתכנות אשר במקרים רבים הינם הכרחיים כשלב מקדים למחקר ופיתוח (להלן – מו"פ).

סעיף 2 סעיף 16 לחוק, בנוסחו היום קובע לאמור:

"בקשה לאישור

16. (א) המבקש אישור לתכנית יגיש לוועדת המחקר תיאור מפורט של התכנית שיש ברעתו לבצע, בצירוף פרטים על ההשקעה הנדרשת ומקורות המימון, סקירה על הידע הקיים בנושא והיכולת להשיגו, תיאור הדשנות המוצר שיפותח ויתרונותיו על פני מוצרים אחרים, פרטים בדבר הדרך שבה ברעתו לייצר את המוצר אם יושגו התוצאות הצפויות כמחקר ופיתוח, פרטים על כעלי הזכויות בידע, בייצור או בשיווק, סקירה בדבר היכולת לשווק את המוצר; המבקש ימסור לוועדה כל פרט ומסמך נוסף שתבקש הדרושים לשם בחינתה של התכנית.

(ב) את הבקשה רשאי להגיש יצרן, ובמקרים מיוחדים באישור ועדת המחקר – גם מי שאינו יצרן; אישור כאמור לא יינתן אם לא הוכח להנחת דעת הועדה כי נעשו הסדרים נאותים להבטיח כי הייצור ייעשה אך ורק בישראל."

סעיף זה מאפשר סיוע במו"פ אך ורק למוצר שאמור להיות מיוצר בישראל. מדינת ישראל חתומה על

² ס"ח התשמ"ד, עמ' 14.

- (ג) אם התכנית או חלק ממנה ממומנים בידי אחר, שלא במסגרת הזמנה כאמור בסעיף קטן (ב)1, ינוכה סכום המימון מהתקציב המאושר של התכנית.
- (ד) אישרה ועדת המחקר תכנית או חלק ממנה (להלן – תכנית מאושרת), יינתן על כך אישור בכתב חתום בידי ראש המינהל.
- (ה) לא אישרה ועדת המחקר תכנית או חלק ממנה, יודיע ראש המינהל למבקש את הנימוקים לכך בכתב תוך שלושים ימים מיום קבלת ההחלטה.

תיקון סעיף 18

4. בסעיף 18 לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "ההוצאות הנדרשות לביצוע התכנית" יבוא "או מבחינת הדרישה לייצור המוצר בארץ";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (3) יבוא:
- "(3) שינוי בסעיפי ההוצאה של התכנית, ובלבד שתישמר מסגרת התקציב הכולל שאושרה לתכנית;
- (א3) תוספת כספית לתכנית נאושרת, שאינה עולה על 10% מהסכום הכולל שאושר לתכנית";

ד ב ר ו ה ס ב ר

כן מוצע להאריך את התקופה למתן נימוקי ועדת המחקר בהחלטה שלא לאשר תכנית או חלק ממנה, מ-15 ימים ל-30 ימים.

סעיף 4 סעיף 18 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:

"אישור לשינויים בתכנית

18. (א) כל שינוי בתכנית מאושרת, מבחינת תוכן המחקר ופיתוח או מבחינת היקף ההוצאות הנדרשות לביצוע התכנית או מכל בחינה אחרת, טעון אישור ועדת המחקר.

(ב) ועדת המחקר רשאית להסמיך אדם לאשר, לאחר התייעצות עם הבודק המקצועי ועל פי כללים שתקבע לכך –

(1) שינוי בתכנית מאושרת הנובע משינויים במחירי הציוד ואינו משנה את כמות הציוד או סוגו;

(2) שינוי בתכנית מאושרת הנובע משינוי בשכר העבודה שלא נחזה מראש, ובלבד שלא יאשר שינוי העולה על השינוי שחל בשכר הממוצע במשך התקופה;

(3) שינוי כספי אחר בתכנית מאושרת שאינו עולה על 10% מהסכום שאושר בהוצאות המחקר ופיתוח;

(4) שינוי במועדי ביצוע התכנית המאושרת.

(ג) על אישור שינוי בתכנית יחולו הוראות סעיף 17 בשינויים המהותיים.

מוצע לתקן את סעיף 18 (א) באופן שיקנה לוועדת המחקר את הסמכות להתיר, במקרים מיוחדים, העברת הייצור לחו"ל.

להשקעה בניירות ערך שתמורתם נועדה למחקר (מדעי), התשמ"ד-1983.

(ג) אישרה ועדת המחקר תכנית או חלק ממנה (להלן – תכנית מאושרת) יינתן על כך אישור בכתב חתום ביד ראש המינהל.

(ד) לא אישרה ועדת המחקר תכנית או חלק ממנה, יודיע ראש המינהל למבקש את הנימוקים בכתב תוך חמישה עשר ימים מיום קבלת ההחלטה.

מוצע לתקן את סעיף 7(ב) ולקבוע כי המונח "הזמנה של אחר" יכלול את המקרה שבו ניתנת למזמין זכות בעלות, מלאה או חלקית, במוצר או בידע שיפותחו במסגרת תכנית המו"פ. לאור תיקון זה, תוכל ועדת המחקר לאשר תכנית שבמימונה משתתף גורם נוסף, במידה שהשתתפותו אינה מקנה לו זכויות בעלות בידע או במוצר שפותחו. במקרה זה יחושב שווי התכנית המשמש בסיס לחישוב המענק בניכוי סכום המימון שהתקבל מהגורם הנוסף. הסדר זה אמור לשמר את העיקרון של השתתפות שווה בסיכון בין המפתח ללשכת המדען הראשי. סעיף 7(ב) כנוסחו היום אינו מאפשר אישור למקרים כאמור.

כן מוצע להבחין לענין סעיף 7(ב) לחוק, בין סיוע נוסף מגורם "אחר" לסיוע נוסף מגורם "ממשלתי". בהתאם לאבחנה זו, מבקש שקיבל סיוע לביצוע המו"פ מכל גורם ממשלתי שהוא, לרבות סיוע שאיננו מענק, לא יהא זכאי לסיוע על פי החוק. לעומת זאת מבקש אשר קיבל חלק מהמימון של תכנית המו"פ מגורם שאיננו ממשלתי, יהיה זכאי למענק חלקי, אם הגורם המממן לא קיבל זכויות בעלות במוצר או בידע שיפותח במסגרת התכנית.

(1) במקום כותרת השוליים "תנאים לאישור" יבוא "תנאי ביצוע התכנית";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לגבי כל תכנית מאושרת יחולו התנאים הבאים:

(1) ביצוע המחקר והפיתוח ייעשה בידי המבקש או בידי מי שהמבקש ציין בתכנית כי ביצוע המחקר והפיתוח, או חלקם, יימסר לביצועו; שינוי במבצע המחקר והפיתוח טעון אישורה של ועדת המחקר, והחלפת החוקר הראשי טעונה הסכמת ראש המינהל;

(2) הידע שיופק מהמחקר והפיתוח, אשר על פי התכנית המאושרת אינו המוצר שיווצר אלא משמש לייצור אותו מוצר, לא יועבר לאחר;

(3) על אף האמור בסעיף זה, רשאית ועדת המחקר לאשר שינוי של מבצע המחקר והפיתוח או העברת הידע לאחר, בתנאי שיחולו על מקבל הידע החובות לפי חוק זה ולפי תנאי התכנית, לרבות החובה שלא להעביר את הידע לאחר אלא בהסכמת ועדת המחקר, והחובה לשלם תמלוגים.

(ג) (1) ייצור המוצר שיפותח כתוצאה מהמחקר והפיתוח ייעשה אך ורק בישראל;

(2) על אף האמור בפסקה (1), ועדת המחקר רשאית, במקרים מיוחדים ומנימוקים שיירשמו, לאשר במהלך ביצוע התכנית או לאחר סיומה, העברה של חלק מזכויות הייצור של המוצר אל מחוץ לישראל, באופן ובתנאים שתקבע."

דברי הסבר

והחלפת החוקר הראשי טעון הסכמת ראש המינהל;

(2) ייצור המוצר שיפותח כתוצאה מהמחקר ופיתוח ייעשה אך ורק בישראל;

(3) הידע שיופק מהמחקר ופיתוח, אשר על פי התכנית המאושרת אינו המוצר שיווצר אלא משמש לייצור אותו מוצר, לא יועבר לאחר אלא בהסכמת ועדת המחקר אגב אישור התכנית או לאחר מכן ובתנאי שיחולו על מקבל הידע החובות הקבועות בחוק זה ובתקנות על פיו ותנאי התכנית, לרבות החובה שלא להעביר את הידע לאחר אלא בהסכמת ועדת המחקר והחובה לשלם תמלוגים."

סעיף זה בנוסחו היום היה גורם למידה רבה של אי בהירות בענין היקף סמכויותיה של ועדת המחקר כבואה לקבוע את התנאים לביצוע התכנית ולשנות את התנאים האלה במהלך ביצוע התכנית. מטרת התיקון המוצע היא להבהיר את הסמכויות האלה.

אי בהירות מיוחדת היתה נגרמת מהיחס שבין סעיף 16(ב) לחוק לבין סעיף 19(ב) בנוסחו היום. לפי סעיף 16(ב) לחוק יכולה ועדת המחקר ליתן אישור מלכתחילה לתכנית רק לאחר שהוכח להנחת דעתה כי נעשו הסדרים נאותים להבטיח כי הייצור ייעשה בישראל בלבד. מאידך, מסעיף 19(בא) לחוק בנוסחו היום

לפי החוק בנוסחו היום ניתנים היתרים לייצור בחו"ל רק על סמך פרשנות משפטית (סעיף 19(בא)). מדיניות הוועדה כיום הינה שלא לתת היתר כאמור אלא אם כן השתכנעה שיש בכך צורך קיומי (לחברה מסוימת או לפרויקט מסוים) ולהתנות את מתן ההיתר לייצור בחו"ל בתשלום תמלוגים בשיעור מוגרל של 120% - 300% מהמוענק שניתן על ידי המדינה (בהתאם להיקף העברת הייצור לחו"ל), במקום שיעור של 100% הנדרש כאשר הייצור מתבצע בארץ. מוצע לעגן בחוק את האפשרות למתן היתרים כאמור. שיעור תשלום התמלוגים יעוגן בתקנות.

סעיף 5 סעיף 19 לחוק, בנוסחו היום קובע לאמור:

"תנאים לאישור

19. (א) ועדת המחקר רשאית, לפי שיקול דעתה, לקבוע באישור תנאים מוקדמים לכניסתו לתוקף ותנאים בקשר לביצוע התכנית.

(ב) אם לא קבעה ועדת המחקר קביעה אחרת יחולו לגבי כל תכנית מאושרת התנאים הבאים:

(1) ביצוע המחקר ופיתוח ייעשה בידי המבקש או בידי מי שהמבקש ציין בתכנית כי ביצוע המחקר ופיתוח, או חלקם, יימסר לביצועו; שינוי במבצע המחקר ופיתוח טעון אישורה של ועדת המחקר.

6. בסעיף 21 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
 "א) מי שניתן לו אישור ישלם, לאוצר המדינה, תמלוגים מכל הכנסה הנובעת מהמוצר, שפותח על פי התכנית, לרבות שירותים הנלווים או הקשורים אליו."
7. בסעיף 22(ב) לחוק העיקרי, בסופו יבוא: "לרבות החלטה כאמור בסעיף 45(ב)".
8. בסעיף 26 לחוק העיקרי, במקום "מענק" יבוא "הטבה".
9. בסעיף 27 לחוק העיקרי, במקום "ישולם מענק" יבוא "תשולם הטבה".
10. בסעיף 29 לחוק העיקרי, במקום "לפי סעיפים 22 ו-43" יבוא "לפי סעיפים 22 ו-47".
11. בסעיף 31(ב) לחוק העיקרי, במקום "ו-46" יבוא "ו-47".

דברי הסבר

סעיפים פרק ה' לחוק דן, על פי שמו, ב"הטבות", 8, 9 ו-12 הכוללות מענקים, הלוואות והטבות מס. למרות זאת, בסעיפים 27 ו-26 שבפרק זה, משתמש המחוקק במלה "מענק" אשר לכאורה אינה כוללת את יתר סוגי ההטבות. משום כך מוצע להחליף את המלה "מענק" בסעיפים האמורים במלה "הטבה".

סעיף 10 סעיף 29 בנוסחו היום קובע לאמור:
 "ערוכות

29. ראש המינהל רשאי לדרוש, על פי כללים שתקבע ועדת המחקר, ערוכות להבטחת החזרתו של המענק לפי סעיפים 22 ו-43 ולכל ענין אחר שיש בו כדי להבטיח קיומן של הוראות חוק זה או התנאים שבהם אושרה התכנית."

סעיף 43 לחוק אינו עוסק בהחזרת מענקים אלא בחובה להמציא ידיעות בלבד, ואילו הסעיף העוסק בהחזרת מענקים הוא סעיף 47 לחוק. התיקון המוצע אינו פוגע באפשרות לדרוש ערוכות על פי הסיפה של סעיף 29, להבטחת מילוייה של הרישה להמציא ידיעות בהתאם לסעיף 43.

סעיף 11 סעיף 31(ב) לחוק בנוסחו היום קובע כי בכל הסעיפים המפורטים בו יהיה דין מקדמות על חשבון מענק כדין המענק עצמו. מרשימת הסעיפים שפורטו בסעיף זה נשמט סעיף 47 לחוק העוסק בהחזרת הטבות ועל כן מוצע להרחיב את תחולת סעיף 31(ב) לחוק, גם עליו.

וזה לשונו של סעיף 31(ב) לחוק בנוסחו היום:

"מקדמות

31. (א)

(ב) לענין סעיפים 26, 29, 44, 45 ו-46, יראו מקדמה על חשבון מענק כמענק."

משתמע כי ועדת המחקר יכולה לקבוע גם כי הייצור ייעשה גם בחו"ל. על מנת ליישב סתירה לכאורה זו מוצע לשנות את הסעיף באופן שייאמר בו במפורש כי סמכותה של ועדת המחקר לאשר ביצוע ייצור בחו"ל קיימת רק לגבי תכנית שאושרה כבר ולא לגבי מתן אישור מלכתחילה.

סעיף 6 סעיף 21(א) לחוק בנוסחו היום קובע לאמור:

"תמלוגים

21. (א) מי שניתן לו אישור ישלם לאוצר המדינה תמלוגים ממכירת המוצר שפותח על פי התכנית."

החוק בנוסחו היום קובע כי הבסיס שעל פיו משולמים התמלוגים הוא התקבולים ממכירות המוצר בלבד. לעתים נמכר מוצר בתמורה כספית נמוכה כאשר עיקר הרווח של המוכר נובע מהשירות הנלווה למוצר ולא מהמוצר עצמו.

מוצע להוסיף לסיפה של סעיף 21(א), הוראה הקובעת כי התמלוגים ישולמו גם מהכנסות הנובעות מהשירותים הנלווים או הקשורים אל המוצר שפותח על פי התכנית או כל זכות בשלהם.

סעיף 7 סעיף 22(ב) לחוק בנוסחו היום קובע לאמור:

"הפסקת ביצוע

22. (א)

(ב) ועדת המחקר רשאית לקבל את המלצת ראש המינהל, כולה או חלקה, או לדחותה, או להחליט באותו ענין החלטה אחרת.

מאחר שבסעיף זה אין פירוט של המונח "החלטה אחרת", מוצע להבהיר מונח זה וליצור אחידות עם סמכויות ההחלטה של ועדת המחקר לענין התליה וביטול אישור. המנויות בסעיף 45.

תיקון סעיף 32 12. בסעיף 32 לחוק העיקרי, במקום "בקשה למתן מענק" יבוא "בקשה למתן הטבה" ובמקום "של חלק מהמענק שלא יעלה על שיעור מסוים ממנו" יבוא "של המענק או חלקו".

תיקון סעיף 34 13. בסעיף 34 לחוק העיקרי – (1) בסעיף קטן (א), אחרי "בתכנית מאושרת" יבוא "או בתכנית מחקר ופיתוח אחרת שראש המינהל אישר לענין זה";

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי "במסגרת תכנית מאושרת לפי חוק זה" יבוא "או במסגרת תכנית מחקר ופיתוח אחרת שראש המינהל אישר לענין זה".

החלפת סעיף 45 14. במקום סעיף 45 לחוק העיקרי יבוא:
"התליה וביטול 45. (א) ראה ראש המינהל כי מי שקיבל אישור לא קיים הוראה לפי חוק זה, או לא קיים את התכנית המאושרת או תנאי מתנאיה, רשאי הוא לשלוח למקבל האישור הודעה על כוונתו להציע לוועדת המחקר לדון בהתליית האישור או בביטולו, לעתיד או למפרע.

ד ב ר י ה ס ב ר

מאחר שהניצול של הטבה זו היה עד כה מוערי ביותר, מוצע להרחיב את האפשרות לקבלת הטבות מס גם בשל ביצוע שבתון בארץ בתוכניות מו"פ שלא קיבלו הטבות בתכנית מאושרת על פי החוק, אך אושרו על ידי המדען הראשי לענין זה. התיקון המוצע מיועד לעודד שילוב חוקרים מהאקדמיה בתעשייה הישראלית, לאור החיסכון והתועלת העשויים לצמוח למדינה מביצוע השבתון שלהם בארץ ולא בחו"ל.

להערכת המינהל למחקר ופיתוח תעשייתי, ההרחבה המוצעת לא תגרום להצפה בבקשות לקבלת הטבה זו שכן גם לאחר התיקון בחוק סביר להניח שמרבית החוקרים ימשיכו להעדיף, משיקולים כלכליים, לבצע את השבתון שלהם בחו"ל.

סעיף 14 סעיף 45 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:
"התליה וביטול

45. (א) ראה ראש המינהל כי מי שקיבל אישור לא קיים הוראה מהוראות חוק זה או התקנות או הכללים שהותקנו על פיו, או לא קיים את התכנית המאושרת או תנאי מתנאי האישור, רשאי ראש המינהל לשלוח לו התראה ובה ארכה של שלושים ימים לביצוע המוטל עליו כאמור.

(ב) מי שקיבל התראה רשאי לבקש מאת המינהל, בכתב מנומק, ארכה נוספת.

(ג) סירב ראש המינהל להעניק ארכה נוספת כמבוקש, או לא קיים מקבל האישור את המוטל עליו במועד שנקבע לו, יודיע ראש המינהל על כך לוועדת המחקר, והיא רשאית לחלטי –

(1) לאשר את המשך ביצועה של התכנית המאושרת, בתנאים או ללא תנאים נוספים;

(2) להתלות את האישור או לבטלו, לעתיד או למפרע;

(3) לעכב הטבות עד לבירור נוסף;

הצעות חוק 2365, ד' באר א' התשנ"ה, 7.2.1995

סעיף 12 סעיף 32 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:
"כללים

32. ועדת המחקר רשאית לקבוע כללים לביצוע הוראות פרק זה, לרבות סדרי הגשת בקשה למתן מענק, הפרטים שייכללו בבקשה, המסמכים שיצורפו אליה, הערובות הדרושות למתן מענק, הדרך והמועדים שבהם ישולם מענק, לשיעורים או בבת אחת, וכן כללים לעיכוב התשלום של חלק מהמענק שלא יעלה על שיעור מסוים ממנו, כפי שיקבעו השרים".

הסמכות שניתנה לוועדת המחקר בסעיף 32 לחוק כנוסחו היום הינה לקבוע כללים לעיכוב התשלום של חלק מהמענק אך לא של כל המענק. מוצע להרחיב את סמכותה זו של ועדת המחקר באופן שהיא תוכל להתקין כללים גם לגבי עיכובו של כל המענק ולא רק חלקו, כדי להקנות לה כלים נוספים לאכיפת מילויים של הנאי כתב האישור בתנאי לקבלת ההטבות.

סעיף 13 סעיף 34 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:
"הטבות לעובד מדעי

34. (א) שיעור המס על הכנסתו של עובד מדעי שמקורה בהיותו מועסק בתכנית מאושרת לא יעלה על 35% מאותה הכנסה; הכנסתו זו תיחשב בשלב הגבוה של סולם הכנסתו החייבת במס; הטבה זו לא תינתן לתקופה העולה על שמונה עשר חודשים.

(ב) בסעיף זה, "עובד מדעי" – עובד הזכאי לפי הסכם עבודה קיבוצי בישראל, החל עליו, לשנת שבתון בתשלום ושהועסק בשנת השבתון כעובד במסגרת תכנית מאושרת לפי חוק זה וקודם להעסקתו כאמור לא היה עובד של אותו מעביד".

הסעיף במתכונתו הנוכחית מקנה הטבה לחוקרים העושים את שנת השבתון שלהם בארץ על ידי הקטנת תקרת מס ההכנסה שבה הם חייבים אם הם מועסקים בתוכניות מו"פ שאושרו לפי חוק זה.

(ב) נמסרה הודעה כאמור בסעיף קטן (א), רשאית ועדת המחקר להחליט –

- (1) לאשר את המשך ביצועה של התכנית המאושרת, בתנאים או ללא תנאים נוספים;
- (2) להתלות את האישור או לבטלו, לעתיר או למפרע;
- (3) לעכב הטבות עד לברור נוסף;
- (4) לדרוש החזרת הטבות שניתנו.

15. בסעיף 47 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 47

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "סעיף 45(ג)" יבוא "סעיפים 22 או 45";
- (2) בסעיף קטן (ב) בסופו יבוא:

"אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מזכות המדינה לקבל תמלוגים על פי סעיף 21, מכל הכנסה כמשמעותה באותו סעיף, אשר נתקבלה לאחר מתן צו הפירוק או צו הכינוס או ההחלטה על הפירוק מרצון."

16. אחרי סעיף 47 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 47א

47א. מי שללא אישור ועדת המחקר או בניגוד לתנאי אותו אישור, העביר או איפשר להעביר אל מחוץ לישראל, במעשה או במחדל, ידע שפותח במסגרת תכנית מאושרת או עקב ביצועה, דינו – מאסר שלוש שנים."

17. במקום סעיף 2 לתוספת של החוק העיקרי יבוא:

תיקון סעיף 2 לתוספת

"2. שיעור המענק יהיה 50%, פרט למקרים המנויים להלן, ששיעור המענק שלהם יהיה כנקוב לצדם:

ד ב ר ו ה ס ב ר

ההחלטה, זולת אם החליטה ועדת המחקר שלא יוחזרו ההטבות או שיוחזרו רק מקצתן; והוא הדין ביחיד שניתן עליו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל."

לפי סעיף זה ניתן לראות את כל ההטבות כאילו עמדו לפרעון לפני מתן צו הפירוק או צו הכינוס. על מנת למנוע טענה אפשרית שלפיה, אין המדינה זכאית לגבות תמלוגים מהכנסות שייגיעו לאחר מועד זה לירי המפרק, כונס הנכסים או מי שרכש מהם את הידע וחכויות הייצור של המוצר, מוצע לקבוע במופדש כי זכותה של המדינה לקבל תמלוגים גם לאחר שנתקבל צו הפירוק, הכינוס או ההחלטה על פירוק מרצון.

סעיף 16 כאשר המוצר במשמעותו בחוק, מוצלח מבחינה מסחרית, הפיתוי להתחמק ממילוי תנאי כתב האישור הינו לעתים, גדול ביותר. במקרים אלו, הסנקציה הקיימת בחוק כיום (סעיף 47), המאפשרת לכל היותר לדרוש החזרת ההטבות שניתנו, אינה מספיקה ואינה יעילה. משום כך מוצע להוסיף סנקציה פלילית בכל הנוגע להעברה לחו"ל, ללא אישור, של ידע שפותח על פי תכנית מאושרת במטרה ליצור הרחעה במקרים כאמור.

סעיף 17 סעיף 2 לתוספת לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:

(4) לדרוש החזרת הטבות שניתנו.

(ד) הוגש על החלטת ועדת המחקר ערר כאמור בסעיף 23, יעוכב ביצוע ההחלטה עד יום מתן ההחלטה בערר.

מוצע לתקן סעיף זה כדי להקנות לוועדת המחקר את האפשרות האופרטיבית להתליה או ביטול של האישור לאלתר.

סעיף 15 סעיף 47(א) לחוק כנוסחו היום מתייחס רק למי שנדרש להחזיר הטבות לפי סעיף 45(ג) לחוק או למי שאישורו בוטל לפי סעיף 46. מוצע להרחיב את תחולתו של סעיף זה באופן שיחול גם על החזרת הטבות שעליה החליטה ועדת המחקר בעקבות הפסקת ביצוע כאמור בסעיף 22 לחוק.

סעיף 47(ב) לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:

"החזרת הטבות

47. (א)

(ב) קיבל תאגיד הטבות לפי חוק זה וניתן עליו צו פירוק או צו לכינוס נכסים או החליט על פירוק מרצון, לפני שביצע את התכנית המאושרת כולה ולפני שקיים את כל תנאי האישור – יראהו כאילו נתחייב בהחזרת ההטבות לפני מתן צו הפירוק או צו הכינוס או קבלת

- (1) חברה מתחילה - 66% מהוצאות המחקר והפיתוח שער לסכום בשקלים חדשים השווה ל-250,000 דולר של ארצות הברית של אמריקה לשנה אחת, לתקופה שלא תעלה על שנתיים;
- (2) חברה אשר מתקיימים בה התנאים המפורטים להלן תזכה במענק בשיעור של 5% מהוצאות המחקר והפיתוח בניכוי השקעת המשקיע:
- (א) בתכניתה משתתף משקיע שאינו נמנה עם בעלי מניותיה (בפסקה זו - המשקיע) ואשר מקבל, בהמלצת המדען הראשי, ניכוי מס בהתאם לפקודת מס הכנסה;
- (ב) מכירותיה השנתיות על פי המאזן המאושר של שנת המאזן האחרונה עולות על סכום בשקלים חדשים השווה ל-1 מיליון דולר של ארצות הברית של אמריקה;
- (3) פיתוח מוצרים לשימוש צבאי - 30%, וכשהתכנית מבוצעת באזור פיתוח א' כפי שנקבע לפי חוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-1959³ (להלן - אזור פיתוח א') - 40%;
- (4) תכנית המבוצעת באזור פיתוח א', ובלבד שמרבית החוקרים גרים באותו אזור ומרבית העבודה מבוצעת באותו אזור - 60%;
- (5) שיפור במוצר אזרחי - 30% ובמוצר צבאי - 20%.

דברי הסבר

2. שיעור המענק יהיה 50%, אולם במקרים המנויים להלן יהיה שיעור המענק כנקוב לצידם:
- (1) חברה מתחילה -
- 66% מהוצאות המחקר ופיתוח שער לסכום בשקלים השווה ל-150,000 דולר של ארצות הברית של אמריקה לשנת כספים, ו-50% מהוצאות המחקר ופיתוח שמעל לסכום האמור;
- (א) חברה אשר מתקיימים בה התנאים המפורטים להלן תזכה במענק בשיעור של 5% מהוצאות המחקר והפיתוח בניכוי השקעת המשקיע:
- (א) בתכניתה משתתף משקיע שאינו נמנה עם בעלי מניותיה (בפסקה זו - המשקיע) ואשר מקבל, בהמלצת המדען הראשי, ניכוי מס בהתאם לפקודת מס הכנסה;
- (ב) מכירותיה השנתיות על פי המאזן המאושר של שנת המאזן האחרונה עולות על סכום בשקלים חדשים השווה ל-1 מיליון דולר של ארצות הברית של אמריקה;
- (2) פיתוח תוכנה למחשבים או ידע:
- כאשר הפיתוח כולל גם חומרה וגם תוכנה - 50%;
- כאשר הפיתוח הוא לתוכנה בלבד - 50% לשנה הראשונה של הפיתוח;
- 30% לשנים הבאות של הפיתוח;
- (3) תכנית לפיתוח מוצרים לשימוש צבאי כשהיא מבוצעת -
3. ס"ח התשי"ט, עמ' 234.

הצעות חוק 2365, 1 באר א' התשנ"ה, 7.2.1995

304